

Kanser sa Baga

Impormasyon para sa mga Pasyente at Pamilya

Ang dokumentong ito ay isang buod sa simpleng wika batay sa mga materyales sa edukasyon para sa mga pasyente ng BC Cancer (Setyembre 2021). Layunin nitong tulungan kang maunawaan ang kanser sa baga at hindi ito pumapalit sa medikal na payo mula sa iyong pangkat ng pangangalagang pangkalusugan.

---

1. Ano ang Kanser sa Baga?

Ang kanser sa baga ay kanser na nagsisimula sa baga. Ang iyong mga baga ay nasa iyong dibdib at tinutulungan kang huminga sa pamamagitan ng pagdadala ng oxygen sa iyong katawan at pag-alis ng carbon dioxide. Ang kanang baga ay may tatlong seksyon (lobes), at ang kaliwang baga ay may dalawang lobes.

Kung minsan, ang kanser ay kumakalat sa baga mula sa ibang bahagi ng katawan (halimbawa, mula sa suso o colon). **Hindi ito** kanser sa baga—ito ay tinatawag na *pangalawang* o *metastatic* na kanser sa baga. Ang dokumentong ito ay nakatuon sa **pangunahing kanser sa baga**, ibig sabihin ay kanser na nagsisimula sa baga.

Karaniwan at malubha ang kanser sa baga. Ito ang pangunahing sanhi ng pagkamatay na may kaugnayan sa kanser, pangunahin dahil madalas itong nasusuri sa mas huling yugto kapag lumitaw ang mga sintomas.

---

2. Mga Palatandaan at Sintomas

Maagang kanser sa baga

Maraming taong may kanser sa baga sa maagang yugto ay **walang anumang sintomas**. Ito ang dahilan kung bakit ang kanser sa baga ay kadalasang natutuklasan sa kalaunan, kapag ito ay lumaki o kumalat na.

Mga posibleng sintomas ng mas malalang kanser sa baga

Ang mga sintomas ay maaaring mag-iba sa bawat tao at maaaring kabilang ang: - Isang bagong ubo, o isang ubo na lumalala - Pag-ubo ng dugo (kahit na kaunti lamang) - Kakapusan sa paghinga o pagbaba ng tolerance sa ehersisyo - Paghingal na walang kaugnayan sa hika o impeksyon - Paos na boses - Paulit-ulit na impeksyon sa dibdib (pulmonya o brongkitis) - Pananakit ng dibdib - Hirap sa paglunok - Hindi maipaliwanag na

Kanser sa Baga

Impormasyon para sa mga Pasyente at Pamilya

pagbaba ng timbang, pagkapagod, o panghihina - Lagnat - Namamagang lymph nodes sa leeg

Maaari ring kumalat ang kanser sa baga sa ibang bahagi ng katawan tulad ng **utak, buto, atay, o lymph nodes**, na maaaring magdulot ng mga sintomas tulad ng sakit ng ulo, pananakit ng buto, o mga pagbabago sa neurolohikal.

Kung may mapansin kang mga sintomas na ikinababahala mo, mahalagang makipag-usap sa iyong family doctor o nurse practitioner.

---

3. Paano Nasusuri ang Kanser sa Baga

Ang pag-diagnose ng kanser sa baga ay karaniwang nagsasangkot ng ilang hakbang.

Mga pagsusuri sa imaging

Ang imaging ay nakakatulong sa mga doktor na makita ang isang tumor at suriin kung kumalat na ang kanser. Maaaring kabilang dito ang:

- X-ray ng dibdib
- CT (computed tomography) scan
- MRI (magnetic resonance imaging)
- Pag-scan ng PET (positron emission tomography)

Biopsy (pagkuha ng sample ng tisyu)

dapat suriin ng isang espesyalistang doktor na tinatawag na **pathologist ang mga selula ng baga sa ilalim ng mikroskopyo. Ang mga sample ay maaaring kolektahin sa iba't ibang paraan:** - **Sample ng plema:** mucus na iyong inuubo - **Bronchoscopy:** isang manipis na tubo na may kamera ang idadaan sa iyong bibig o ilong papunta sa iyong baga; maaaring kumuha ng maliliit na sample ng tissue - **Needle biopsy:** isang karayom ang itutulak sa dibdib papunta sa tumor gamit ang CT o X-ray imaging - **Thoracentesis:** ang likido ay inaalís mula sa paligid ng baga gamit ang karayom - **Mediastinoscopy o mediastinotomy:** mga pamamaraang ginagawa sa ilalim ng anesthesia upang kumuha ng sample ng mga lymph node sa dibdib

Hindi lahat ay nangangailangan ng bawat pagsusuri. Irerekomenda ng iyong pangkat ng pangangalagang pangkalusugan kung ano ang pinakaangkop para sa iyo.

4. Mga Uri ng Kanser sa Baga

Mayroong dalawang pangunahing uri ng kanser sa baga:

Kanser sa baga na hindi maliit ang selula (NSCLC)

- Nagbubunga ng halos **80%** ng mga kanser sa baga
- Kabilang dito ang ilang mga subtype:
  - **Adenocarcinoma:** ang pinakakaraniwang uri, lalo na sa mga kababaihan at mga hindi naninigarilyo
  - **Squamous cell carcinoma:** kadalasang nauugnay sa paninigarilyo
  - **Malaking kanser sa selula:** hindi gaanong karaniwan

Kanser sa baga na maliit na selula (SCLC)

- Binubuo ng humigit-kumulang **10–15%** ng mga kanser sa baga
- Mas mabilis lumaki at kumalat kaysa sa NSCLC
- Kadalasan ay kumalat na sa oras na ito ay masuri
- Nahahati sa:
  - **Limitadong yugto:** ang kanser ay limitado sa isang gilid ng dibdib
  - **Malawak na yugto:** kumalat na ang kanser sa ibang baga o iba pang bahagi ng katawan

Ang pag-alam sa uri ng kanser sa baga ay nakakatulong na gabayan ang mga desisyon sa paggamot.

---

5. Pag-uuri ng Stage: Gaano Na Kalubha ang Kanser?

ng staging kung gaano kalaki ang kanser at kung kumalat na ito.

Mga yugto ng kanser sa baga na hindi maliit ang selula

- **Stage 0:** ang mga selula ng kanser ay nasa lining lamang ng daanan ng hangin
- **Stage I:** maliit na tumor na nakakulong sa baga
- **Stage II:** mas malaking tumor at/o kumalat sa kalapit na mga lymph node
- **Stage III:** kumalat na ang kanser sa mga lymph node sa dibdib o mga kalapit na istruktura

Kanser sa Baga

Impormasyon para sa mga Pasyente at Pamilya

- **Stage IV:** kumalat na ang kanser sa malalayong organo (metastatic cancer)

Mga yugto ng kanser sa baga sa maliliit na selula

- **Limitadong yugto:** ang kanser ay nasa isang gilid ng dibdib
- **Malawak na yugto:** ang kanser ay mas kumalat na

Ang yugto ay tumutulong sa iyong pangkat ng pangangalaga na pumili ng mga opsyon sa paggamot at talakayin ang prognosis.

---

6. Mga Opsyon sa Paggamot

Ang paggamot ay indibidwal. Ang iyong plano ay depende sa uri at yugto ng kanser, sa iyong pangkalahatang kalusugan, at sa iyong mga kagustuhan.

Operasyon

- Maaaring gamutin ang kanser sa baga sa maagang yugto na hindi pa kumalat
- Ang mga uri ng operasyon ay kinabibilangan ng:
  - Pag-alis ng bahagi ng umbok ng baga
  - Pag-alis ng isang buong lobe (lobectomy)
  - Pag-aalis ng buong baga (pneumonectomy)

Radiation therapy

- Gumagamit ng mga high-energy X-ray upang patayin ang mga selula ng kanser
- Maaaring gamitin:
  - Kapag hindi posible ang operasyon
  - Pagkatapos ng operasyon sa ilang mga kaso
  - Kasama ang chemotherapy
  - Para maibsan ang mga sintomas tulad ng pananakit o hirap sa paghinga

Sistematikong terapiya (chemotherapy at mga kaugnay na paggamot)

- Karaniwang ginagamit para sa small cell lung cancer
- Maaaring gamitin bago o pagkatapos ng operasyon sa NSCLC
- Maaaring paliitin ang mga tumor, mapawi ang mga sintomas, at makatulong sa mga tao na mabuhay nang mas matagal
- Karaniwang hindi kayang gamutin ang kanser na kumalat na nang malawakan

Kanser sa Baga

Impormasyon para sa mga Pasyente at Pamilya

Terapiyang potodinamika

- Gumagamit ng gamot na sensitibo sa liwanag at liwanag ng laser upang sirain ang mga selula ng kanser
- Bihirang gamitin dahil sa mga side effect at mga limitasyon sa pamumuhay pagkatapos ng paggamot

---

7. Pagsubaybay Pagkatapos ng Paggamot

Pagkatapos ng paggamot, mahalaga ang regular na mga follow-up na pagbisita at pagsusuri upang:

- Suriin kung may pag-ulit ng kanser
- Pamahalaan ang mga side effect
- Suportahan ang paggaling at pangmatagalang kalusugan

Maaaring paghati-hatiin kalaunan ang follow-up sa pagitan ng iyong espesyalista sa kanser at ng iyong doktor ng pamilya.

---

8. Mga Sanhi at Mga Salik sa Panganib

paninigarilyo ang pinakamalaking salik ng panganib para sa kanser sa baga . - Humigit-kumulang **85–90%** ng mga taong may kanser sa baga ay nanigarilyo o nalantad sa usok ng sigarilyo - Ang usok ng tabako ay naglalaman ng libu-libong kemikal, na marami sa mga ito ay nagdudulot ng kanser

Kabilang sa iba pang mga salik sa panganib ang:

- Pangmatagalang pagkakalantad sa radon gas
- Pagkalantad sa asbestos, mabibigat na metal, o radiation
- Mga malalang sakit sa baga tulad ng emphysema o chronic bronchitis
- Mas matandang edad (karaniwan ay nasa pagitan ng 55–70 taon)

Kanser sa Baga Impormasyon para sa mga Pasyente at Pamilya

9. Maiiwasan ba ang Kanser sa Baga?

Maaari mong bawasan ang iyong panganib sa pamamagitan ng:

- **Hindi paninigarilyo** o paghinto sa paninigarilyo sa anumang edad
- Pag-iwas sa second-hand smoke
- Pagsusuri sa iyong tahanan para sa **radon** at pagbabawas ng mataas na antas
- Pagsunod sa mga tuntunin sa kaligtasan sa lugar ng trabaho kung nalalantad sa mga mapanganib na materyales

---

10. Pagsusuri para sa Kanser sa Baga

Maagang matutukoy ng mga low-dose CT scan ang kanser sa baga sa mga taong may mataas na panganib (tulad ng mga matagal nang naninigarilyo). Sa Canada, may mga rekomendasyon sa screening, ngunit ang mga organisadong programa ay nag-iiba ayon sa probinsya.

Kausapin ang iyong tagapagbigay ng pangangalagang pangkalusugan upang malaman kung angkop para sa iyo ang screening para sa kanser sa baga.

---

11. Paghahanap ng Suporta at Karagdagang Impormasyon

Ang pamumuhay na may kanser sa baga ay maaaring maging napakahirap. May mga suportang makukuha:

- Ang iyong pangkat ng pangangalaga sa kanser
- Mga doktor ng pamilya at mga nars na practitioner
- Mga programa ng suporta sa kanser at mga serbisyo sa pagpapayo
- Maaasahang mga mapagkukunan ng edukasyon para sa pasyente

Huwag mag-atubiling magtanong o humingi ng tulong—nandito ang iyong pangkat ng pangangalagang pangkalusugan upang suportahan ka.